

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 25. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Torsdag den 26. marts 2015
Tidspunkt: Kl. 13.35
Sted: Vær 2-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Morten Bødskov (S), næstformand,
Helge Vagn Jacobsen (RV), Nikolaj Villumsen (EL), Jakob Ellemann-
Jensen (V) og Lars Barfoed (KF).

Desuden deltog: Statsminister Helle Thorning-Schmidt

Morten Bødskov fungerede som formand under statsministerens afrapportering (punkt 1).

Punkt 1. Afrapportering fra møde i Det Europæiske Råd den 19.-20. marts 2015 Det Europæiske Råd 19-20/3-15 – bilag 7 (konklusioner fra mødet i Det Europæiske Råd 19-20/3-15)

Statsministeren indledte med at sige, at det havde været et nyttigt topmøde med særlig fokus på EU's energipolitik og på situationen i Ukraine.

Energi

Statsministeren: At få skabt et stærkt energisamarbejde og et velfungerende indre marked for energi er efter min mening en af de vigtigste opgaver for EU i de kommende år. De seneste år har meget tydeligt vist os, at vi skal være mindre afhængige af energi udefra. Vores energimarkeder er ikke tilstrækkeligt effektive og konkurrencedygtige, og vi er endnu ikke gået langt nok i en mere bæredygtig og grøn retning. Det betaler forbrugerne og virksomhederne for, og det betaler vores miljø og klima for. Det er en udfordring, vi skal håndtere i fællesskab. Men som jeg også gjorde det klart i min forelæggelse i sidste uge, er der forskellige holdninger til energiunionen, ikke mindst når det kommer til, hvor langsigtet vi skal tænke, når vi træffer beslutninger om vores energisystemer. For nogle er fokus i første omgang på energisikkerhed og på mere kortsigtede løsninger på de udfordringer, som Ukraine-krisen udstiller. De er i mindre grad optaget af langsigtede skridt til at mindske vores brug af fossile brændsler og til at håndtere klimaforandringer. Det kom også til udtryk i vores drøftelse på topmødet.

Jeg er tilfreds med, at vi blev enige om, at alle fem dimensioner i Kommissionens meddelelse om energiunionen er vigtige og gensidigt forbundne. F.eks. er energieffektivitet og nedbringelse af vores CO₂-udslip helt centrale for, at vi skal mindske vores energifølgende. De fem dimensioner er altså udgangspunktet for vores videre arbejde. Vi skal gøre mere for at forbedre vores forsyningssikkerhed, integrere vores energimarkeder yderligere, øge energieffektivitet og vedvarende energi og arbejde sammen for et godt resultat i Paris til december.

Vi har fra dansk side været meget aktive i denne diskussion. Vi har skubbet på for langsigtede og bæredygtige løsninger. Det har vi gjort, fordi vi har erfaringer, som vi gerne vil dele. Gennem mange år har vi satset på vedvarende energi. Vi har gjort meget for at sikre høj energieffektivitet, og vi har stor forsyningssikkerhed ved at arbejde tæt sammen med vores nordiske naboer. Det er meget konkrete erfaringer og løsninger, og det er den slags løsninger, som vi mener den europæiske energiunion bør bygge på.

En anden vigtig erfaring, vi har gjort i Danmark, er, at vi skal have et tæt samarbejde med virksomhederne. Derfor var jeg forud for topmødet vært for et møde mellem en række af mine kolleger og en række større europæiske virksomheder for at høre deres erfaringer. Det var et meget vellykket møde, og jeg oplevede, at mine kolleger også satte stor pris på det. Signalet fra virksomhederne var klart: De ønsker en europæisk energiunion med et stærkt indre marked for energi. De siger meget klart til os politikere, at det er afgørende, at vi skaber en langsigtet sikkerhed om de politiske løsninger, så de tør investere. De har brug for troværdige rammer for, at vi når vores 2030-mål gennem et velfungerende forvaltningssystem eller governance system, som der hele tiden bliver refereret til, og de har brug for en holdbar pris på CO₂-kvoter. De budskaber tog jeg og mine kolleger selvfølgelig også med i diskussionen på topmødet.

Ukraine

Statsministeren: Drøftelsen om Rusland og Ukraine handlede især om sanktioner. Vi var enige om, at der skal være en klar sammenhæng mellem EU's sanktioner og den fulde implementering af Minskaftalen, der som bekendt først ventes at finde sted ved udgangen af året. Dermed er der lagt op til, at vi på topmødet i juni forventer at træffe den formelle beslutning om at forlænge de økonomiske sanktioner, som blev vedtaget den 31. juli og den 8. december sidste år, og som udløber i juli. Det samlede signal fra topmødet i sidste uge er ikke til at tage fejl af: Minskaftalen skal respekteres og gennemføres. Vi fastholder presset på Rusland, indtil det er sket, og vi er klar til at tage nye skridt, hvis det bliver nødvendigt.

Vi runder 1-årsdagen for Ruslands brutale overgreb mod Krim. Derfor gentog vi på mødet, at vi fordømmer Ruslands annektering af Krim. Det står vi fast ved. Vi anerkender ikke annekteringen, og vi står ved de sanktioner, som er indført som led i EU's ikkeanerkendelsespolitik.

Lars Barfoed spurgte, om statsministeren mente, at Rusland med Putin i spidsen var parat til at leve op til Minskaftalen, eller om der var brug for yderligere sanktioner fra EU's side i respons på den russiske kurs. Rusland havde efter mødet i Det Europæiske Råd optrådt meget aggressivt, bl.a. ved også at krænke det danske og det svenske luftrum. Man havde tilmed hørt den russiske ambassadør tale om at angribe danske fregatter med atommissiler.

Statsministeren sagde, at dele af Minskaftalen blev overholdt på jorden, og at der formentlig var sket en tilbagetrækning af tunge våben, hvilket OSCE-observatører dog ikke havde adgang til at verificere fuldt ud. Så andre dele af aftalen blev altså ikke overholdt. Man ville formentlig afvente junitopmødet, før man træffer en beslutning om sanktionerne. Man havde banet for vejen for, at russerne kunne overholde Minskaftalen, og gjorde de det, ville ikke være behov for yderligere sanktioner. Viste de derimod ikke konkrete fremskridt på jorden, ville man fra EU's side vedtage, at sanktionerne skal gælde frem til årsskiftet. Der var noget, der tydede på, at russerne var parate til at betale en høj økonomisk pris for at opnå deres mål i Ukraine. Sanktionerne havde tydeligvis en effekt på den russiske økonomi, idet inflationen var steget med mere end 15 pct., rubelkursen var faldet med ca. 50 pct. siden starten af sommeren, og den officielle rente lå på 14 pct. Det skyldtes formentlig også oliepriser og lign., men andet skyldtes sanktionerne.

Lars Barfoed ville gerne have uddybet, om der på junitopmødet ville være tilslutning til ikke bare at fastholde, men også udbygge sanktionerne. Man er nødt til at vise, at et samlet EU ikke vil acceptere russernes kurs.

Statsministeren sagde, at hun forventede, at man ville forlænge sanktionerne på junitopmødet. Kommissionen var blevet bedt om at forberede nye, mulige sanktioner, bl.a. yderligere økonomiske sanktioner, så de var klar, hvis det blev nødvendigt. Det Europæiske Råd havde på mødet understreget, at det om nødvendigt var klar til at tage nye skridt.

Det østlige partnerskab

Statsministeren: Vi kom også ind på det østlige partnerskab. Her var der enighed om, at vi – i stedet for at sætte en masse nye skibe i søen – skal gennemføre de beslutninger, som allerede er truffet. Det gælder især de aftaler, vi har indgået med Ukraine, Georgien og Moldova. Der var også enighed om, at vi skal blive bedre til at skræddersy vores tilgang, så den passer til de enkelte partnerlande. Det støtter regeringen. Landene er forskellige steder og har forskellige ambitioner. Så en tilgang, der tager bedre højde for det enkelte land, giver god mening.

Økonomi og frihandelsaftale

Statsministeren: Fredag diskuterede vi også økonomiske spørgsmål. Vi fastlagde, som vi gør det hvert år i marts, generelle økonomiske retningslinjer for medlemslandene. Det gjorde vi med udgangspunkt i Kommissionens årlige vækstundersøgelse. Vi skal glæde os over, at der igen er ved at komme gang i væksten i mange lande. Tiltroen til fremtiden har det bedre end længe. Det har krævet hårdt arbejde at nå hertil, og der er stadig behov for strukturreformer og flere investeringer. Vi skal holde kursen.

Et af de redskaber, der kan få stor betydning for netop investeringer i Europa, er frihandelsaftalen med USA, som vi også diskuterede. En frihandelsaftale mellem EU og USA vil være vigtig for vækst og beskæftigelse i Europa. Det gælder også for Danmark. Ifølge den vurdering, som Udenrigsministeriet har fået foretaget, kan en ambitiøs frihandelsaftale løfte dansk eksport til USA med op mod 14 mia. kroner om året. Det svarer til et eksportløft på ca. 14 pct. i forhold til den nuværende eksport til USA. Det vil selvfølgelig skabe arbejdspladser i Danmark. Derfor opfordrede jeg på mødet til, at vi lægger alle kræfter i at få en aftale på plads, og jeg er tilfreds med, at vi bekræftede hinanden i, at vi skal gøre alt, hvad vi kan, for at få lukket aftalen inden årsskiftet.

Nikolaj Villumsen spurgte, om regeringen havde et realistisk bud på, hvor mange arbejdspladser frihandelsaftalen ville skabe. Dansk Industri havde sagt, at aftalen ville medføre tusinder af arbejdspladser, mens en økonom fra ILO, FN's arbejdstagerorganisation, havde vurderet, at man særlig i Nordeuropa kan miste arbejdspladser på grund af social dumping. Mange var bekymrede for, at de vidtgående investorrettigheder vil begrænse muligheden for at lave lovgivning på nationalt niveau inden for f.eks. miljø og forbruger- og arbejdstagerrettigheder. Var statsministeren også bekymret, og hvilken sikkerhed var der for, at man fremover kan lovgive inden for de nævnte områder uden at tage særlige hensyn til investorer? Det må være afgørende at kunne træffe beslutninger, der påvirker internationale investorer, uden at de kan kræve kompensation for mistet indtjening.

Lars Barfoed bakkede fuldt op om frihandelsaftalen, som han anså for vigtig for dansk erhvervsliv og danske arbejdspladser. Man kendte endnu ikke alle detaljerne i aftalen, men det var godt, at statsministeren gik ind for så hurtig en aftale som muligt.

Statsministeren påpegede, at det i bund og grund handler om, hvorvidt man tror på frihandel. Hun mente, det var vigtigt at have en åben diskussion om frihandel. Dem, der var imod en frihandelsaftale, ville muligvis pakke modstanden ind i synspunkter af mere teknisk karakter. Statsministeren kunne ikke komme i tanke om en handelsaftale, der ikke havde været til gavn for Danmark, og hun troede på, at jo mere man handler, des mere velfærd får man. Enhedslisten var i sin gode ret til at være imod, men selv anså hun aftalen for at være rigtig god for dansk eksport, og den ville i øvrigt være med til at sætte en ny international standard for fair og regulerede frihandelsaftaler. Man talte om en golden standard for fair frihandel.

Ifølge Udenrigsministeriets vurdering ville en ambitiøs frihandelsaftale løfte dansk eksport til USA med 14 mia. kr. årligt, dvs. et eksportløft på 14 pct., og statsministeren havde ingen grund til at betvivle, at tallene var rigtige. Kommissionen var også nået frem til, at det vil gøre EU mere velstående at handle med amerikanerne. Hvad angik tvistbilæggelsessystemet, fremførte hun, at den danske regering kan acceptere en investor-statbilæggelsesordning, men at den ikke må begrænse landenes ret til at fastlægge politik inden for f.eks. miljø, arbejdstagerrettigheder og forbrugerbeskyttelse. Hun mente, man ville finde en løsning i forhandlingerne, og håbede, at det aktuelle momentum kunne bruges til at få færdiggjort aftalen inden udgangen af året.

Nikolaj Villumsen sagde, at det var fint at have en tro på, at enhver form for frihandelsaftale er god, men at det var relevant at diskutere indholdet af så vidtgående en aftale og ikke bare affeje kritik som teknikaliteter. Frihandel inden for EU fører også til diskussioner om problemer med social dumping og om, hvordan man kan forhindre, at danske arbejdspladser bliver flyttet til andre lande. Der er også bekymring for, at Danmark vil blive forhindret i at gå foran inden for miljø eller forbrugerbeskyttelse. Det var ikke bare Enhedslisten, der var kritisk, men også mange europæiske og amerikanske fagbevægelser og civilsamfundsorganisationer. Det var der god grund til at være. Amerikanerne havde kun underskrevet to banale ILO-konventioner, så faren for social dumping var reel, ligesom amerikanerne ikke har EU's forsigtighedsprincip, der skal forhindre farlige kemikalier i fødevarer. Hvilken sikkerhed var der på nuværende tidspunkt i forhandlingerne for, at arbejdstager- og forbrugerrettigheder og miljø ikke vil være i fare? Kan investorrettigheder ikke forhindre national lovgivning og en forbedring af f.eks. forbrugerrettigheder og normalisering af beskatningen af multinationale selskaber?

Statsministeren påpegede, at diskussionen mindede om den, man havde om det indre marked i EU: Var det godt eller dårligt? Det var fair nok, at Enhedslisten er imod, men selv var hun og mange danske i øvrigt overbevist om, at det indre marked skaber velfærd. Det samme gjorde sig gældende for en handelsaftale med USA. Kommissionens forhandlingsmandat sagde meget tydeligt, at landenes suveræne ret til at regulere legitime politiske hensyn såsom miljø, forbrugersikkerhed og sundhed står over investorenes rettigheder. Hvis Kommissionen ikke var i stand til at løfte opgaven med at få det på plads, skulle tvistbilæggelsessystemet slet ikke med i aftalen. Hun forstod dermed ikke den store bekymring. Hvis Enhedslisten bare generelt var imod en frihandelsaftale, var det fair at sige det frem for at hænge det op på et teknisk aspekt. Rådet havde jo givet Kommissionen et forhandlingsmandat.

Nikolaj Villumsen sagde, at det var en principiel diskussion om aftalen; det var ikke en teknikalitet. Det forhandlingsmandat, som statsministeren havde refereret til, var ikke tilgængeligt for Folketinget, men blev lækket. Det kunne man jo kun være glad for, for så vidste man, hvad der stod i det. Det havde skabt stor bekymring og ført til en massiv mængde kritiske høringsvar til Kommissionen om rettigheder til investorer. En ting er at kunne lovgive nationalt, en anden er, hvad man så skal kompensere investorer for. Tvistbilæggelsessystemet - og dermed investorrettigheder - havde skabt masser af pro-

blemer i andre aftaler som f.eks. den sag, hvor Phillip Morris lagde sag an for mistet indtjening, da man ændrede cigaretpakkerne. Kunne statsministeren garantere, at Danmark ikke ville blive mødt med sagsanlæg, hvis man forbedrer f.eks. forbrugerrettigheder?

Jakob Ellemann-Jensen mente, at Enhedslisten havde rejst en forespørgselsdebat om emnet, men at den blev udskudt til et ikke nærmere defineret tidspunkt. Hvor stod den sag, og var det ikke nærliggende at tage den debat?

Den fungerende formand sagde, at det jo var op til Enhedslisten at bestemme.

Statsministeren gentog, at Rådet havde pålagt Kommissionen at handle ud fra, at det er landenes suveræne ret at regulere miljø, forbrugersikkerhed og sundhed. Det blev også sendt under parlamentarisk kontrol. Hun havde en fornemmelse af, at selv om de tekniske spørgsmål, som hun ikke fandt irrelevante, blev løst nok så godt, ville Enhedslisten være imod en frihandelsaftale med USA, for de har altid været imod frihandelsaftaler. Det undrede hende, at det ikke gjorde et indtryk på Enhedslisten, at den danske fagbevægelse og danske virksomheder synes, en frihandelsaftale er en god idé. Det ville være befriende, hvis Enhedslisten kunne sige, at hvis spørgsmålet om investorerrettigheder blev løst, ville partiet gå ind for frihandelsaftalen.

Nikolaj Villumsen sagde, at Enhedslisten ikke har noget imod handel, men satte spørgsmålstejn ved typen af handel. Den type, der fremgik af det lækkede forhandlingsmandat, frygtede han ville føre til forringelse af arbejdstager- og forbrugerrettigheder. Af den grund prøvede han at få en debat om emnet, og det var heldigvis ikke sidste gang, aftalen ville blive debatteret.

Den fungerende formand tilføjede, at man havde mulighed for at rejse forespørgsler i Folketingssalen.

Statsministeren ville gerne have debatten, men det undrede hende, at Enhedslisten ikke anerkendte fagbevægelsens og virksomhedernes positive holdning til aftalen.

Nikolaj Villumsen sagde, at statsministeren ikke behøvede at undre sig længe. Mange i fagbevægelsen undrer sig over, at toppen af fagbevægelsen er så positiv over for aftalen, når man kan se bekymringen i andre EU-lande.

Statsministeren bemærkede, at Enhedslisten kun lytter til fagbevægelsen, når partiet er enig med den.

Grækenland

Statsministeren: Når vi taler om økonomi, er det svært at komme uden om Grækenland. Jeg vil gerne understrege, at Grækenland ikke var på dagsordenen på mødet, men det er klart, at den græske situation optager os alle. Torsdag aften efter afslutningen på topmødets første dag var der et uformelt møde om Grækenland i en mindre kreds. Den græske premierminister mødtes her med formændene for Det Europæiske Råd, Kommissionen, eurogruppen og ECB og derudover præsident Hollande og kansler Merkel.

Jeg er glad for, at der efter mødet var enighed om, at aftalen fra februar stadig holder, og at arbejdet skal tilbage på sporet. Der var behov for at genopbygge tilliden mellem parterne og undgå misforståelser. Der er ingen tvivl om, at den græske regering står over for et stort arbejde, og at arbejdet skal i gang nu. Der er hårdt brug for ro omkring den græske økonomi. Det vil være godt for Grækenland og for resten af Europa.

Derfor håber jeg oprigtigt, at Grækenland og eurolandene nu bliver enige om de nødvendige reformskridt, så man kan genoprette tilliden til den græske økonomi og få den tilbage på sporet. Sidste emne for vores drøftelser var Libyen. Flygtningestrømmene fra Libyen udgør en stor udfordring, særlig i Sydeuropa, og truslen fra ekstremistiske terrorgrupper vokser. Der findes ikke en militær løsning på konflikten. Den kan kun løses politisk. Derfor er det vigtigt, at FN har fået parterne til forhandlingsbordet. Målet er en aftale om en ny samlingsregering. Der var enighed om vigtigheden af, at vi bakker op om den proces, og at EU er klar til hurtigt at kunne bistå, når der forhåbentlig kommer et resultat. Udenrigsministrene vil derfor i nærmeste fremtid se på mulige EU-tiltag, der kan understøtte gennemførelsen af en aftale mellem parterne i Libyen.

Nikolaj Villumsen sagde, at det undrede ham, at den aftale, der var lavet mellem eurogruppen og den græske regering om investeringer for at skabe arbejdspladser, var blevet skudt 4 måneder. Mente statsministeren, at det var fornuftigt at fratage grækerne muligheden for at foretage investeringer? De seneste 5 års sparepolitik havde jo ikke fået landet ud af krisen.

Lars Barfoed spurgte, om statsministeren var enig i, at Grækenland burde få styr på sin økonomi ved at følge en række sydeuropæiske lande, der har fået styr på deres offentlige budgetter og dermed levede op til EU's reformkurs.

Statsministeren understregede, at Grækenland ikke var blevet debatteret på topmødet, men på et lukket møde, hvor man konkluderede, at landet skal leve op til februaraftalen med eurolandene. Hun kendte ikke det eksempel, som Nikolaj Villumsen kom med.

Nikolaj Villumsen sagde, at det jo ikke var forbudt for statsministeren at have en holdning til Grækenland. Mente hun, at det var fornuftigt at forhindre landet i at investere i arbejdspladser?

Statsministeren var ikke i tvivl om, at det var et stort reformefterslæb i Grækenland, der kan blokere for vækst og beskæftigelse i landet. Det er vanskeligt at finde finansiering på markederne uden international hjælp. Grækerne stod foran en stor opgave, hvilket eurolandene også havde gjort klart i februar. Danmark var ikke blandt långiverne til Grækenland, og det ville være underligt, hvis Danmark skulle give eurolandene gode råd med på vejen, når det handler om deres landes skatteborgere. Statsministeren forstod udmærket, at de lande, der har lånt penge til Grækenland på vegne af deres skatteborgere, er nødt til at forlange, at Grækenland overholder reformprogrammet.

Nikolaj Villumsen pointerede, at Grækenland ikke havde opnået vækst og ikke var i gang med at afbetale gælden. De penge, som var bevilget fra andre eurolande, var gået til bankerne. Han mente, at der var stor sandsynlighed for, at andre lande kommer til at vælge en regering, der er ligesindet med den nyvalgte græske. Det ville derfor ikke være så underligt, at statsministeren forholder sig til, hvordan man kommer ud af krisen i Europa. Man kunne lige så godt have en god diskussion om det i Folketinget, for det vil komme op på fremtidige topmøder.

Statsministeren påpegede, at det gik bedre i de lande, der havde gennemført deres reformprogrammer, som f.eks. Portugal. Det handlede altså om, at de lande, der havde gjort deres hjemmearbejde og fået gennemført de reformer, de skulle, nu høstede positivt.

Angreb i Tunesien

Statsministeren: Endelig havde vi en drøftelse af det forfærdelige angreb i Tunesien, som terrororganisationen ISIL nu har taget ansvar for. Jeg er glad for, at vi vedtog en erklæring, hvor vi fordømte angrebet, og hvor vi samtidig understregede, at vi ville styrke samarbejdet med Tunesien mod terror. Mange europæere mistede livet i terrorangrebet. Jeg benyttede derfor lejligheden til at udtrykke min medfølelse over for de af mine europæiske kolleger, der har været direkte berørt af dette angreb.

Ny generalsekretær for Rådet

Statsministeren: Uden for den almindelig dagsorden på mødet blev der også truffet beslutning om besættelsen af en meget vigtig EU-post. Formanden for Det Europæiske Råd foreslog på mødet, at Danmarks EU-ambassadør, Jeppe Tranholm-Mikkelsen, udnævnes til ny generalsekretær for Rådet, når posten bliver ledig til sommer. Det var der fuld opbakning til på Det Europæiske Råd. Det er ikke nogen tilfældighed, at Donald Tusk valgte netop Jeppe Tranholm-Mikkelsen. Vores ambassadør nyder ikke kun stor respekt i Danmark, han er også meget respekteret i de øvrige EU-lande, ikke mindst for sin dygtighed og evne til at finde fælles løsninger på komplicerede spørgsmål.

Det er med andre ord fuldt fortjent, at han får jobbet som generalsekretær for Rådet, og jeg synes, vi skal glæde os over, at vi kan besætte den post.